

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,55 zł.
Z odroczeniem i w agencjach	2,85 "
Na pocztę, już z odroczeniem	2,80 "
Kwartalnie w ekspedycji	7,65 "
Na pocztę już z odroczeniem	8,97 "

Strajki, inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu części kwoty abonentowej.

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio lin. lub jego miejsca 15 gr. w dziale ogłoszeniowym, od wiersza min. 3 lin. lub jego miejsca 40 gr. w dziale redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej.

OGłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Sroda: Marcina 5 braci
Czwartek: Stanisława Koszki

CHOJNICE, czwartek dnia 13. listopada 1930 r.

Słońca wschód 7.18 zachód 16.10
Księżyc wschód 21.19 zach. 13.32

CYNIZM

Nastroje wyborcze, o których miał mówić a nie mówił we Lwowie pan minister Składkowski są już ustalone i ostatni tydzień, mimo zapowiedzianych niespodzianek, zmienić ich nie zdoła — Streszczają się one w tem, że sanacja nawet przy masowym unieważnieniu list opozycyjnych i przy tem wszystkim, co na każdym kroku widzimy, niemoże ani marzyć o zdobyciu większości.

Wiedzą o tem dobrze działacze sanacyjni w okręgach, wie także ich sztab generalny — Mimo tego sanatorzy udają że niewiele sobie z nastrojów robią, ponieważ znajdują inne sposoby na to, aby wybory wygrać.

Ze opozycja obawia się fałszerstw wyborczych to chyba zupełnie zrozumiałe — Natomiast największe zdumienie musi także budzić fakt że sanatorzy — poza prasą i czynnikami oficjalnymi — nietylko nie zaprzeczają możliwości tych fałszerstw ale zupełnie otwarcie o nich mówią.

Leży przed nami tygodnik Wszystkie Stronnicztwa, wydawany jako Komunikat specjalny przez Warszawską Informację Prasową — Otóż numer 45 tego tygodnika z dnia 12 listopada (antydatowany) zawiera między innymi wywiad z p. Stefanem Gruchałą, ongiś szefem monarchistów a zawsze piłsudczykiem, co zresztą z wywiadu wyraźnie wynika.

Na zapytanie: Co będzie po wyborach? odpowiada pan G: Sądzę, że utworzy się większość prorządowa — BB plus trochę chadeków, kilku secesjonistów z centrolewu i życzliwość względnie neutralność części żydów.

— Czy pan wierzy wtrwałość przyszłego Sejmu — Do czasu rozpatrzenia protestów wyborczych — tak — W tym czasie musi rząd zmienić nasz ustrój i opracować nową ordynację wyborczą.

Oto, co się nazywa — szczerze — P G wyraźnie stwierdza, że większość rządowa będzie istnieć tylko do rozpatrzenia protestów wyborczych a zatem niema żadnej wątpliwości co do tego, że wybory będą sfalszowane.

Mniejsza o to, kim jest pan Gruchała i jaki miał cel, udzielając tego wywiadu — Mniejsza na w. i o to, że taki właśnie a nie inny, wywiad ogłasza agencja prasowa, badzo — powiedzmy — lojalna wobec czynników sanacyjnych Sedno rzeczy leży w tem że p. Gruchała jest zwolennikiem sanacji i że podobnie, jak on, gruchają po całym kraju setki, jeśli nie tysiące rozmaitych sanatorów.

Niema dnia, abyśmy nie otrzymywali listów z ostrzeżeniami co do szykujących się nadużyć w dniu głosowania — Ogromna zaś większość tych wiadomości zaczerpnięta jest od miejscowych sanatorów, którzy nie tylko takie rzeczy między sobą omawiają, ale nawet zupełnie cynicznie niemi się przechwalają.

Dowiadujemy się zatem, że naprzykład jakaś tajemnicza ręka ma podkładać do kopert numerki jeszcze przed głosowaniem, co by spowodowało potem unieważnienie wszystkich podwójnych kartek różnobrzmiałych a uznanie tylko równo brzmiących jak postanawia ordynacja wyborcza. Inny pomysł mówi o nagłym zgaśnięciu światła Z Małopolski donoszą, że w drodze z komisji obwodowej do okręgowej kartki z niektórymi numerami mogą być zamienione na tak samo numerowane, ale kolorowe, co spowoduje ich unieważnienie przez komisję okręgową.

Nie będziemy mnożyć przykładów — Niema w tem nic dziwnego, że ludzie sobie to i owo opowiadają — Ale przejawem niesłychanej demoralizacji jest fakt, że wiadomości te pochodzą ze sfer sanacyjnych i że są przez sanatorów nie potępiane, lecz wychwalane, jako droga do zwycięstwa przy wyborach.

Cynizm z jakim w obozie sanacyjnym mówi się o możliwości nadużyć wyborczych, jest no-

Na nowych szlakach życia gospodarczego Polsk Drugi akt uroczystości na wielkiej magistrali kolejowej Śląsk — Gdynia

Prasa niemiecka przypisuje linii tej wielkie znaczenie polityczno - strategiczne.

Gdynia, w listopadzie. Nastąpił drugi akt uroczystości, związanych z poświęceniem i otwarciem ruchu osobowego i towarowego na nowo zbudowanej wielkiej magistrali kolejowej, łączącej G. Śląsk z Gdynią, Mianowicie uruchomiony został drugi odcinek tej linii, prowadzący od Nowej Wsi Wielkiej przez Bydgoszcz do Gdyni. W dzisiejszej uroczystości wzięli udział jako przedstawiciele rządu minister komunikacji inż. Kuehn minister pracy i opieki społecznej Prystor, minister rolnictwa Janta - Polczyński, wiceminister przemysłu i handlu Kożuchowski, generalny komisarz Rzeczypospolitej Polskiej minister Strassburger, prezesi dyrekcji kolejowych — w Poznaniu p. Ruciński i w Gdańsku p. Dobrzycki oraz wszystkie te osoby, które brały udział w uroczystości dnia poprzedniego przy otwarciu odcinka Herby Nowe — Zduńska Wola.

O godzinie 8,20 specjalny pociąg wiozący dostojników państwa i gości zjechał na stację Nowa Wieś i Wielką. Orkiestra kolejarzy odegrała hymn narodowy, a po dokonaniu przeglądu kompanii honorowej kolejowego przysposobienia wojskowego oraz licznych delegacji związku kolejarzy jakie przybyły ze sztandarami, członkowie rządu wraz z uczestnikami uroczystości udali się przed ołtarz polowy, przed którym ks. infułat Krzyszkiewicz odprawił mszę św., a następnie u bram triumfalnej wzniesionej nad torem kolejowym dokonał aktu poświęcenia nowej linii kolejowej.

Z kolei p. minister Kuehn przy dźwiękach hymnu narodowego przejął wstępem poczem wygłosił przemówienie, w którym podkreślił, iż dzisiejszy jest dzień święta nietylko polskiego kolejnictwa. — które dokonało wielkiego dzieła, dzięki wysiłkowi robotnika i inżyniera polskiego — lecz także świętem Pomorza, przez nie bowiem przebiegać będzie wielki nowy żelazny trakt, który zbliży Pomorze do pozostałych części Rzeczypospolitej, umożliwiając tam samem zwiedzenie i podziwianie piękna tej krainy. Dzień dzisiejszy — mówił dalej p. minister — jest wielkim świętem całej Rzeczypospolitej, gdyż nowy trakt prowadzi właśnie ku morzu, dokąd całe życie gospodarcze Polski winno być skierowane. Złożywszy następnie uznanie i podziękowanie wszystkim tym, którzy przy budowie nowej linii kolejowej pracowali, a w szczególności naczelnemu dyrektorowi inż. Nowkuńskiemu za szybkie zrealizowanie potężnego dzieła i wyraziwszy jak najgłębsze życzenia, aby nowa linia przyniosła ludności pomorskiej jak najwięcej korzyści, p. minister Kuehn zakończył swe przemówienie okrzykiem na cześć pierwszych obywateli Rzeczypospolitej: p. Prezydenta Ignacego Mościckiego i Marszałka Piłsudskiego.

Zebrani okrzyk ten entuzjastycznie trzykrotnie powtórzyli.

Po odebraniu defilady bataljonu kolejowego przysposobienia wojskowego i miejscowego związku pocztowców, uczestnicy uroczystości udali się nowym szlakiem w dalszą drogę, zwiedzając podczas krótkiego postoju nowo wybudowaną stację Serock — Zarośle oraz most kolejowy na rze-

wością w obecnych wyborach — Nie zrodził on się na zapadłej prowincji, ani nawet w wywiadzie WIP — Źródła jego leżą tam, gdzie się pisze, że opozycja naumyślnie sporządziła niedbale listy kandydatów, aby uniknąć kompromitacji — gdzie się z poważną miną opowiada o tem jak to kandydaci z opozycji sami na siebie urządzają na

ce Brdzie. Tutaj z chwilą kiedy pociąg wjeżdżał na most, parostatki żeglugi rzecznej powitały gości przeciągłym gwizdem swych syren.

Od stacji Kapuścińska Małe członkom rządu towarzyszył w dalszej drodze wojewoda pomorski Lamott oraz dowódca 15 dywizji gen. Thomme Od Kościerzyny zaś dowódca DOK Toruń gen. Paślowski. Na wszystkich niemal stacjach, które miał pociąg ustawione były kompanje honorowe KPW. Dostojników państwowych witali przedstawiciele władz miejscowych, delegacje ze sztan darami oraz tłumnie zgromadzeni, pomimo złej pogody, mieszkańcy okolicznych miejscowości.

Głosy prasy niemieckiej

Nacjonalistyczna „Berliner Boersen Zeitung“ w obszernym artykule wstępnym omawiającym znaczenie otwarcia nowej linii kolejowej Górny Śląsk — Gdynia podkreśla doniosłe jej znaczenie dla Polski pod względem politycznym i strategicznym Nowa linja komunikacyjna łączy Gdynię z Górnym Śląskiem rewirami węglowymi, stwarzając w ten sposób konkurencję tak dla niemieckich kolei, jak i dla Gdańska.

„Boersen Zeitung“ wspominając też o rzekomym projekcie połączenia Gdyni ze Szwecją linią przewożącą na okrętach pociągi, przypisuje temu projektowi doniosłe znaczenie, jako poważnej konkurencji dla istniejącej obecnie linii Saasnitz - Trelleborg.

Dziennik mówi dalej, że rozbudowa polskiej sieci kolejowej odbywa się przy pomocy kapitału francuskiego i dopatruje się w tem związku z rękoma planami Francji na wschodzie Europy. Dziennik atakuje tu Francję, oburzając się na to, że fundusze na ten cel czerpie ona ze świadczeń reparacyjnych niemieckich, w ten sposób dostarczając środków na przekreślenie niemieckich aspiracji rewizjonistycznych na wschodnich pograniaczach.

W zakończeniu domaga się dziennik aby wobec takiej sytuacji przyspieszyli Niemcy kroki zmierzające do rewizji granic polsko - niemieckich i wzmocniły pogotowie zbrojne niemieckie na granicy wschodniej.

Napad na robotników z Polski.

Bytom, W dniu 8 bm, doszło na jednym z przejść granicznych po stronie niemieckiej G. Śląska do starcia między robotnikami województwa śląskiego zatrudnionymi na kopalniach na Śląsku Opolskim a robotnikami niemieckimi. Napad został zorganizowany przez bezrobotnych na Śląsku Opolskim. W czasie napadu zostało dotkliwie pobitych kilku robotników województwa śląskiego. W związku z powyższem zajęciem prezydium policji w Gliwicach powiadomiło konsula generalnego Rzeczypospolitej w Bytomiu p. L. Malhomme, iż ujęto już 4 sprawców zajścia, w sprawie którego ze strony policji niemieckiej wdrożono energiczne dochodzenia. Niemieckie czynniki policyjne twierdzą, że przyczyną zajścia nie należy dopatrywać się w pobudkach natury politycznej, lecz w kryzysie bezrobocia.

pady, — gdzie się pisze, że lokalne resursy obywatelskiej zdemolowała publiczność, zaproszona ale nie wpuszczona na wiec — gdzie się dowodzi, że to obwiepolskie bojówki zagrażają bezpieczeństwu publicznemu i dybią na ludzkie zdrowie i mienie — Stamtąd płyną na cały kraj ożywcze idee i wywołują chęć naśladownictwa.

Wybory - Pozory - Walory - Opory

Wybory i Pozory

Każdy powie, że wybory są czemś bardzo ważnym — Dlaczego? Bo ujawniają wolę społeczeństwa — Co z tego wynika? To, że, gdy nie ujawniają woli społeczeństwa, tracą swą wagę.

Może ktoś jeszcze powiedzieć że wybory, nawet bez ujawnienia woli społeczeństwa, mogą być ważne prosto przez swe ogłosz. wyniki, mniej lub więcej popierające pewien kierunek — To prawda i nawet bardzo prawda — Przynajmniej sądząc ze znaków zewnętrznych, naprzykład z zaдовоlenia tych, którzy chcieli mieć takie wyniki po ich osiągnięciu, widać, że dla nich jest to czemś ważnym.

Tylko trzeba się porozumieć: czy chce się mieć za sobą wybory, czy pozory?

Pozory bywają także czemś ważnym dla ludzi. Owszem, owszem — W iluż to okolicznościach ludzie gonią za pozorami i zadawają się pozorami. Coprawda, zawsze tylko wtedy, gdy nie mogą mieć rzeczywistości, która jest czemś nieosiągalnym rzucają się chciwie przynajmniej na pozory.

Ale choć i to ważne i tamto, jednak co innego wybory a co innego pozory.

Cała wartość wyborów polega właśnie na wybieraniu, nie na narzucaniu, nie na podrabianiu, ale na wybieraniu — Są już w życiu takie wartości które uznane są za cenne a na pewnym poziomie nawet za niezbędne — Powietrze, ciepło, pożywienie są potrzeb. do życia, a gdy są zepsute jest źle — Taksamo dla nowoczesnego życia potrzebne jest oparcie o wybory, prawdziwe, nie zepsute, czyste bo gdy tego niema, robi się duszno nieswojo niepewnie — I dlatego prawdziwy pożytek jest tylko z prawdziwych wyborów.

Prawda, wszystkie wartości w świecie, lub prawie wszystkie można podrabiać — Można podrabianiem złotem można kogoś tylko na krótko nabrać, ale to się wnet kończy, zwykle na śmietniku dla podróbki a jeszcze gdzieś indziej dla podrabiających — Taksamo jest i z podrabianiem wyborami.

Życie nasze stało się tak zaburzone rozstrojone mętne, że gubi się jasność najprostsz. pojęć, co jednak nie zmienia wartości rzeczywistych — Tak się gubi niektórym różnica między wyborami a pozorami — Gdyby to było wszystko jedno jakże łatwe byłoby życie!

Wybory i Walory

Wybory mogą niejedno zmienić, ale nie wszystko.

Jeśli jakiś minister będzie prowadził politykę gospodarczą, czy wewnętrzną w którymkolwiek dziale, czy zewnętrzną, źle niezdarnie, nie-twórczo, zabagniająco, to wszystko jedno, czy, zależnie od wyniku wyborów, będzie ją oklaskiwało 20-tu czy 120-tu czy 150-ciu czy nawet 1000 posłów, bo polityka przez to ani trochę się nie poprawi i jej skutki dla kraju także się nie poprawią. Wybory, same przez się, mogą zmienić donośność oklasków, ale nie mogą, same przez się, złą politykę zamienić w dobrą, Rzecz jasna, wybory w pełnem tego słowa znaczeniu, tj. ujawnienie woli społeczeństwa i zastosowanie jej głosu rzetelnego po wyborach, bywają właśnie główną dźwignią zmian w polityce, przez usuwanie jednej, a wprowadzanie innej polityki, ale na to potrzebne są właśnie prawdziwe wybory.

Co krajowi jest potrzebne: czy aby obecną politykę rządową oklaskiwało tyluż lub więcej posłów niż dotychczas, czy aby ta polityka była lepsza?

Jeżeli ktoś sądzi, że rządy od czterech i pół lat okazały znajomość spraw gospodarczych, społecznych, prawnych i politycznych, umiejętność rządzenia, zdolność posuwania naprzód rozwoju państwa, że umiały uczynić społeczeństwo zwarem i afnem i pociągnąć je za swym przewodem ku wyteżonej pracy obywatelskiej dla państwa, że pozyskały uznanie, podziw i zaufanie zagranicy, ten może oczywiście narzekać tylko na brak dostatecznie rozległych oklasków w dotychczasowym Sejmie i Senacie i w tem (bo do tego ogranicza się t. zw. współpraca z rządem) widzieć główną potrzebę kraju.

Ale takich, którzy tak myślą, jest mało. Nawet między tymi, którzy tak wyglądają, jakby tak myśleli. Głos życia jest zbyt wymowny.

Ci zaś, którzy trzeźwo myślą o przyszłości kraju, wiedząc, że istotną jego potrzebą nie jest zapewnienie złym rządcom szerzej rozmieszczonych oklasków i pokłonów, które już i tak poniżają i ośmieszają nasze życie obywatelskie i państwowe, ale że potrzeba wielkiej zmiany na całej szerokości pola rządzenia opłakany stan gospodarczy, zastój wszelkiej rzetelnej twórczości politycznej, zużywanie wszystkich sił na utrzymanie się przy władzy i dostosowywanie do tego wszystkiego, we wszystkich dziedzinach, z oświatą i wymiarem sprawiedliwości włącznie, rozbrojenie i poważnienie społeczeństwa, zły bieg spraw polskich na gruncie międzynarodowym, głośno wolaają o tę wielką zmianę. To są te rzeczy istotne, które powinny przyswiecać wyborcom, to są otwarcia oczu na niedomagania, przechodzące w klęskę, to są, a nie tanie oklaski, poważne w tych wyborach walory.

Wybory i opory

Są oświadczenia nawet urzędowe, że koła dziś rządzące muszą w tych wyborach wygrać.

Ale jaka jest wogóle wygrana w: takich wyborach?

Rządy, które istnieją od lat czterech i pół, napotkały opór naprzód ze strony prawicy, który nie ustał, a następnie także ze strony lewicy, który nie tylko nie słabnie, ale się pogłębia.

Czy te opory znikną po obecnych wyborach?

Gdyby wybory odbywały się zupełnie swobodnie i czysto, a w takich wyborach obóz rządowy pozyskał szerokie poparcie społeczeństwa, mogliby jedni uważać to za nieszczęście, a drudzy za szczęście, jedni nad tem boleć, a drudzy, się radować, ale przedmiotowo biorąc byłoby to zdarzenie dużej miary.

Dużo i słusznie mówi się obecnie o urabianiu tężyzny i zdrowych pojęć społeczeństwa przez wprawianie wczesne młodzieży w zawody. Ale spytajcie ludzi, którzy mają poczucie boiska zawodów, co powiedzą, jeśli jednego zawodnika w biegu puszcza się swobodnie i pomaga mu się, a innych co krok przytrzymuje się siłą lub wilczemi dołami. Czy też wogóle można mówić, w języku tych prawidłowych zawodników, o wygranej?

A przecież ta prawidłowość współubiegania się wyborczego, to fair play, weszło w krew i w oddech społeczeństw zachodnich, w słusznym zrozumieniu, że tylko na takich podstawach możliwy jest rozwój spokojny, ciągłość, choćby wśród przemian, trwałości samych podstaw.

U nas, po takich jak obecnie, wyborach, opory się tylko pogłębia. Nie wystarczy człowiekowi, siłą lub podsępnie, wydrzeć kartkę wyborczą z rąk. Trzeba trafić do jego umysłu i do jego duszy. Samo wydarcie kartki tylko nową zaciętość stworzy w umyśle i w duszy.

I tu dochodzimy do sedna rzeczy. W życiu zbiorem są siły i zdarzenia, które utrwalają, oraz siły i zdarzenia, które rozstrajają. Wybory, pozabawione pierwiastka swobody, nie mogą utrwalać, ale tylko odwręcają. A my niebardzo mamy czas na to.

St. Stroński

Aktualne wskazówki dla mężów zaufania przy obwodowych Komisjach wyborczych

Każdy mąż zaufania listy narodowej nr 4 prócz uprawnień, przysługujących mu na mocy ustawy o ordynacji wyborczej, powinien na wszelki wypadek pamiętać, że:

- 1) głosowanie zaczyna się wprawdzie o godzinie 9-tej rano, ale że zegary rozmaicie chodzą i mogą chodzić, a zatem dla pewności powinien stawić się w lokalu wyborczym przed przybyciem Komisji;
- 2) urna wyborcza musi być przed rozporządzeniem głosowania zbadana, potem zamknięta i opieczętowana aż do rozpoczęcia obliczania głosów;
- 3) koperty, doręczane wyborcom, muszą być urzędowo osteplowane i wewnątrz zupełnie puste;
- 4) na całe głosowanie wypada 720 minut, a zatem przy 1500 wyborcach wypada na jednego niepełna 1/2 minuty;
- 5) mąż zaufania i jego zastępca powinni się tak zmeinać, aby ani przez 1 sekundę nie trafil z oka urny wyborczej;
- 6) w lokalu wyborczym nie wolno być ani komisarzom wyborczym, ani policji, ani żadnym agiatorom z numerkami;
- 7) głosowanie jest tajne, a zatem musi być tak prowadzone, aby wyborca miał tę tajność zupełnie i rzeczywiście zapewnioną;
- 8) nie wolno przerywać głosowania, a w razie zajścia jakiejś wyższej przeszkody należy urnę wyborczą opieczętować (ponownie) i nie spuszczać jej z oka, cokolwiekby nastąpiło;
- 9) na wypadek nagłego zgaśnięcia światła trzeba mieć w pogotowiu zapasowe środki (latarki, świece itp.);
- 10) zaraz po zamknięciu głosowania trzeba przystąpić do obliczenia głosów i spisania protokołu, choćby trzeba było posiedzieć do rana.
- 11) bezwarunkowo nie wolno odkładać obliczenia głosów, ani tem więcej odsyłać run bez przeliczenia do policji, starostwa, czy Komisji Okręgowych.
- 12) o ważności danego głosu Komisja musi decydować zaraz po wyjęciu kartki z kopertą, a nie dopiero później;
- 13) każdy głos, uznany za ważny, względnie nieważny trzeba odrazu zamotować w protokole.
- 14) badanie kartek wyborczych powinno się tak odbywać, aby nie mogła zajść ich zamiana względnie zanieczyszczenie;
- 15) nie wolno podczas urzędowania Komisji urządzić przerw dla posilenia się pokarmem czy napojem. Może to zrobić każdy członek Komisji i mąż zaufania w tym czasie, gdy go zastępuje jego zastępca, (Napoje alkoholowe są wykluczone ustawowo);
- 16) zaraz po obliczeniu głosów musi być sporządzony i podpisany urzędowy protokół wyborczy;

17) prywatny wyciąg z tego protokołu z podaniem liczby głosów, oddanych na poszczególne listy, musi sporządzić mąż zaufania, prosić o podpisanie go przez członków Komisji, względnie innych mężów zaufania, a na drugi dzień zabrać do doręczenia ten wyciąg powiatowym władzom wyborczym listy nr 4.

18) każdą skonstatowaną nieformalność czy nadużycie należy zgłaszać do protokołu, a w razie odmowy ze strony przewodniczącego spisywać prywatny protokół z podpisami świadków;

19) na drugi dzień po głosowaniu należy zgłosić się u pełnomocnika listy okręgowej i złożyć mu szczegółowe sprawozdanie o przebiegu wyborów w danym obwodzie. Trzeba to uczynić w godzinach przedpołudniowych, gdyż często tego dnia po południu Komisje Okręgowe już przystępują do ustalenia wyniku wyborów. Zatem pełnomocnik listy musi mieć na ten wypadek dokładne i zupełne sprawozdanie z obwodów.

Wobec wszelkich innych, nieprzewidzianych wyżej możliwości, trzeba trzymać się ściśle ustawy wyborczej i bronić praw, które przysługują mężom zaufania list. Należy przytem zachowywać się tak, aby nie dać Komisji powodu do usunięcia mężów zaufania.

Art. 2-gi rozp. Prez. Rzep. z 12. IX. 1930 (Dz. Ust. nr. 64 poz. 509).

— Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem przeszkadza: a) odbyciu zgromadzenia, poprzedzającego głosowanie, b) swobodnemu wykonywaniu prawa głosowania, c) głosowaniu lub obliczaniu głosów, ulega karze więzienia do lat pięciu.

Jeszcze o artykule ks. prob. Kupczyńskiego

W „Gońcu Pomorskim“ czytamy:

Z pośród wielu listów, jakie otrzymaliśmy, drukujemy charakterystyczny list p. dr Karasińskiego, jako jeden z tych, które charakteryzują działalność agitatorów sanacyjnych.

Sierakowice, dnia 6 listopada 1930 r.

Czcigodny Księżę Proboszczu!

Pospieszam wyrazić Mu w imieniu własnem serdeczną podziękę za otwarte i odważne wystąpienie w pismach z artykułem pt. „Kto wiatr sieje, zbiera burzę...“

Małopolanin, urodzony na Podkarpaciu w okolicach Gorlic, lecz do Pomorza i Kaszubów szczerze przywiązany, dlatego, że tutaj dopiero odkryłem Polskę, tutaj też dopiero poznałem lud, który idzie za swymi przewodnikami i nie daje się zwieść żydom i żydofikom na bezdroża z prostej, choć uciążliwej i jak oporna i nieurodzajna ziemia kaszubska twardej drogi obowiązków wobec Ojczyzny i wiary, Sam przeżywszy tutaj wiele cierpień duchowych po bezskutecznym ujmowaniu się za krzywdami, wyrządzanemi Kaszubom, których zawsze traktowano od maja 1926 r. po macoszemu, pospieszam przestrzec Was, drodzy Bracia, byście nie wierzyli nasyłanym sanatorom, błądzącym i dlatego nie na nienawiść, lecz na listość zasługującym, bo inaczej gdzieś znajdę Polskę, jeżeli i ten skrawek ziemi padnie ofiarą zarazy, idącej ze Wschodu? Znam ja doskonale ducha Wschodu, bo pracowałem i w b. Galicji i w b. Kongresówce a że dobrze życzę Polsce, muszę przestrzec, by potem nie było zapóźno.

Całem sercem sprawie Waszej oddany

Dr Leon Karasiński,
lekarz w Sierakowicach

Agitacja w urzędach

Obrazek jeden z wielu.

W lokalu biurowym starostwa grodzkiego Warszawa - Praga, ul Szeroka 22, tuż przy wejściu, naprzeciw poczekalni, a około 2 metry od drzwi pokoju starosty p Gustawa Lichtensteina, czyli w miejscu najwidoczniejszym dla każdego, przechodzącego w urzędowych sprawach do starostwa znajduje się afisz tej treści:

— Do wiadomości Prażan.

Rada Powiatowa Grodzka Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem na Pradze podaje do wiadomości publicznej, iż od dnia 15 września rb, zostały otwarte lokale Rad Powiatowych Grodzkich i Rad Obwodowych.

(Tu następuje wylczenie 7-miu lokal, dalej podane w jakich godzinach czynna jest Rada Powiatowa Grodzka, a w następnym ustępie godziny urzędowania biura Rad Powiatowych), a dalej: „Obywatele! Jeśli chcecie Wielkiej i Potężnej Polski, jeśli chcecie zapewnienia spokoju i ładu w kraju, jeśli chcecie zapewnienia stałego powszechnego dobrobytu — przychodźcie do nas.

Rada Powiatowa Grodzka BBWR,

Warszawa - Praga“.

Oczywiście w dzisiejszem rozpasaniu wydaje się to błahostką, ale przyjdzie chwila, gdy wszystkie te rzeczy badane będą ściśle wedle ustawy, a ustawy nie dopuszczają agitacji wyborczej w urzędach.

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 12. listopada 1930 r.

Komunikat

Wobec faktu, że w prasie codziennej jak i na zebraniach cechowych i towarzystw rzemieślniczych omawiana jest w ostatnim czasie często sprawa świadectw ukończenia szkoły dokszałcającej w związku z odbywającymi się egzaminami czeladniczymi, Izba Rzemieślnicza wyjaśnia co następuje:

Po myśli artykułu 155 ustawy przemysłowej każdy kandydat zgłaszający się do egzaminu czeladniczego, poza świadectwem odbytej nauki, przedłożyć musi także świadectwo ukończenia szkoły dokszałcającej — od tego obowiązku są zwolnieni tacy kandydaci, którzy przedłożą poświadczenie Kuratorjum Okręgu Szkolnego, że w miejscowości, w której odbyli naukę rzemiosła, szkoła dokszałcająca nie istnieje — Poza tym władza przemysłowa wojewódzka może zwolnić z przedłożenia świadectwa ukończenia szkoły dokszałcającej kandydatów, którzy aczkolwiek w danej miejscowości szkoła dokszałcająca istnieje — z istotnie ważnych przyczyn świadectwa ukończenia nie uzyskali

Czas ulgowy, w którym kandydaci na czeladników mogli być dopuszczeni do egzaminu czeladniczego, posiadając tylko dowód uczęszczania, upłynął z dniem 15 12 1929 roku

Kandydaci, którzy posiadają świadectwo ukończenia szkoły dokszałcającej, składają egzamin czeladniczy przed komisją, utworzoną przez Izbę na mocy artykułu 153 ustawy przemysłowej natomiast kandydaci, dopuszczeni do egzaminu bez tego świadectwa, składają egzamin przed komisją rozszerzoną, w skład której wchodzi delegat Kuratorjum Okręgu Szkolnego

Z uwagi na to że wspomniane przepisy ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 29 sierpnia br obowiązują poraz pierwszy przy egzaminach które normalnie odbyć się miały w październiku, przeto zwłoka w przekazaniu spraw komisjom egzaminacyjnym była nieunikniona tem więcej, że nowo wydane przepisy wymagały dodatkowych wyjaśnień i porozumienia się z zainteresowanymi władzami Izba Rzemieślnicza w Grudniadzu

Uraz cielesny

R Władysław lat 25 z zawodu malarz w lutym br napadł wspólnie z Antonim W kelnera Henryka W z Sepólna i zadał mu kilka niebezpiecznych pchnięć nożem za co skazany został na 10 miesięcy więzienia

Ostre strzelanie

Podaje się do publicznej wiadomości że 14 bm to jest w piątek odbywać się będzie w strzelnicy tutejszego I Baonu Strzelców ostre strzelanie — Uprasza się w dniu tym aby publiczność nie przechodziła przez pola i polne drogi biegnące blisko lub też przez teren na którym strzelnica wojskowa jest położona

Kradzież

Sąd tutejszy skazał niejakiego Maksymiljana Fijałskiego za dokonanie podwójnej kradzieży na 2 tygodnie więzienia z doliczeniem jeszcze 2 tygodnie, które wymierzył mu sąd powiatowy w Więcborku, również za kradzież — W pierwszym wypadku usiłował F wykraść pieniądze z kasy restauracyjnej p Piaseckiego w Sepólnie — W wypadku drugim skradł F rower wartości 100 zł ze składu p Pielcha w Sepólnie — Sąd po przesłuchaniu świadków zastosował okoliczności łagodzjące dlatego, że oskarżony po pewnym czasie osobiście rower oddał — Oskarżony kary tej nie przyjął

Krzywoprzysięstwo

Bracia Marceli i Maksymiljan C z Więcborka mieli swego czasu proces, w którym Maksymiljan C pod przysięgą wyparł się swego podpisu na pewnym zobowiązaniu — W konsekwencji pociągnięty został do odpowiedzialności za fałszywe zeznanie pod przysięgą i zasadzony na 5 miesięcy więzienia — Ze względu na dotychczasową niekaralność oskarżonego wykonanie wyroku zawieszono na przeciąg 2 lat

Ujęcie sprawców kradzieży

Wczoraj udało się policji naszej ująć sprawców kradzieży popełnionej u drogerzysty pana Huberta — Są to jeszcze młodzieńcy, wobec czego ze względu na ich rodziców oraz ich samych wstrzymujemy się od podania ich nazwisk — P Hubert skradziony towar odzyskał z powrotem

Kino Nowości

Dzisiaj o godzinie 8,15 występuje kapitalna dwójka bohaterów Karol Dane niezapomniany Slim z Wielkiej Parady oraz Georg K Arthur w filmie pełnym humoru i poświecenia w obrazie z życia marynarzy pod tytułem Najparadniejsza Parada Wesoły ten obraz z życia marynarzy skrzy się pierwowzorzanym humorem i jest perłą wszystkich filmów! — Ceny zwykle — Jazz — band

Lewica francuska a wybory w Polsce.

Paryż, Na zaproszenie p. Locquin, prezesa grupy parlamentarnej francusko — polskiej socjaliści znanego już z wystąpienia przeciwko polityce marszałka Piłsudskiego po ostatniej wycieczce grupy do Polski, zebrali się liczni członkowie ugrupowań lewicowych dla wysłuchania referatu p. Jouhaux, sekretarza generalnego „Confederation Generale du Travail” o sytuacji wyborczej w Polsce, P. Jouhaux radzi ni mniej ni więcej tylko wysłać delegację parlamentarną do Polski dla pilnowania czystości wyborów w Warszawie, Lublinie, Lwowie, Poznaniu itd, wobec „zagrożenia zasad demokratycznych” przez marszałka Piłsudskiego w deklaracji jego o konieczności „zzerwania (drogą wyborów) z smutną przeszłością Mówca zapowiedział swój wyjazd do Polski w towarzystwie p. Louguet, wnuka Karola Marksa, wbrew zastrzeżeniom kilku zebranych, obawiających się analogii pomiędzy taką „delegacją” a emisariuszami Katarzyny II na sejmach przedrozbiorowych.

„Figaro” słusznie zarzuca p. Locquin, że swoim zaproszeniem wyrządził afront Polsce i nadużył uprzejmości zaproszonych przyjaciół Polski oraz domaga się zajęcia stanowiska przez komisję zagraniczną izby przeciwko podobnym nietaktom posłów względem sojuszniczego mocarstwa i to jeszcze w chwili zagrożenia go przez propagandę niemiecką.

Giełda bydłca

Poznań, dnia 11. XI. 1930.

Płacono za 100 kg. żywej wagi za:

A. Woły:	
a) pełnomięsne wytuczone woły, najwyższej wartości rzeźnej, niezaprężane 130—136	
b) pełnomięsne wytuczone woły od 2 — 3 lat —	
B. Stadniki:	
a) pełnomięsne, wyrosłe, najwyższej wartości rzeźnej 120—126	
b) nietuczone —	
c) miernie odżywione młodsze i dobrze odżywione stare 90—104	
C. Jałówki i krowy:	
a) pełnomięsne, wytuczone jałówki, najwyższej wartości rzeźnej 116—126	
b) pełnomięsne, wytuczone krowy najwyższej wartości rzeźnej do lat 7 132—142	
c) starsze wytuczone krowy i mniej dobre młodsze krowy i jałówki 116—128	
d) miernie odżywione jałówki 96—104	
e) liche odżywione krowy 70—80	

Giełda bydłca

Gdańsk, dnia 11. XI. 1930 r.

(Ceny za 50 kilogram żywej wagi.)

A. Woły:	
a) pełnomięsne wytuczone woły, najwyższej wartości rzeźnej 1. młodsze 41—43	
2. starsze —	
b) pełnomięsne 1. młodsze 34—37	
2. starsze —	
c) mięsne —	
d) miernie odżywione —	
B. Stadniki:	
a) młodsze pełnomięsne, najwyższej wartości rzeźnej 38—40	
b) pełnomięsne 33—36	
c) mięsne 27—30	
d) miernie odżywione —	
C. Krowy:	
a) młodsze, pełnomięsne, najwyższej wartości rzeźnej 35—37	
b) pełnomięsne 28—31	
c) mięsne 20—23	
d) miernie odżywione do 18	
D. Jałówki:	
a) pełnomięsne, najwyższej wartości rzeźnej 41—43	
b) pełnomięsne 34—37	
c) mięsne 27—30	

Cielęta:

b) najprzedniejsze cielęta tuczona	132—148
c) średnio tuczona cielęta i najprzedniejsze ssaki	120—130
d) mniej tuczona cielęta i dobre ssaki	110—116
e) liche ssaki	86—100

Owce:

a) jagnięta tuczona i młodsze skopy tuczona	150—160
b) starsze skopy tuczona, liche jagnięta tuczona i dobrze odżywione młode owcy	130—140
c) miernie odżywione skopy i owce	112—124

Swinie:

a) tuczona ponad 150 kg. żywej wagi	—
b) pełnomięsne od 120 do 150 kg. żywej wagi	162—170
c) pełnomięsne od 100 do 120 kg. żywej wagi	154—160
d) pełnomięsne od 80 do 100 kg. żywej wagi	148—152
e) mięsne świnię ponad 80 kg.	136—146
f) maciory i późne kastroty	140—150

Przebieg targu bardzo spokojny.

Cielęta

a) najprzedniejsze cielęta tuczona	—
b) najprzedniejsze ssaki	68—71
c) średnio tuczona cielęta i średnie ssaki	57—60
d) liche ssaki	25—30

Owce

a) jagnięta tuczona i młodsze skopy tuczona	43—45
b) starsze skopy tuczona, liche jagnięta tuczona i dobrze odżywione młode owce	37—40
c) mięsne owce i skopy	30—32

Swinie

a) tuczona ponad 150 kg. żywej wagi	—
b) pełnomięsne od 120—150 kg. żywej wagi	55—56
c) pełnomięsne od 100—120 kg. żywej wagi	52—53
d) pełnomięsne od 80—100 kg. żywej wagi	48—50
e) mięsne świnię 60—80 kg. żywej wagi	—
f) mięsne poniżej 60 kg. żywej wagi	—
g) maciory i późne kastroty	46—48

RUOH W TOWARZYSTWACH

Koło Pań K P W Zebranie miesięczne odbędzie się w środę dnia 12 bm o godzinie 18 w poczekalni I klasy dla kobiet — Obecność wszystkich członkiń pożądana Zarząd

Dnia 12 bm o godzinie 8,15 punktualnie odbędzie się zebranie klubu sportowego Chojniczanka w lokalu pana Koperskiego — Obecność wszystkich druhow jest konieczna Cześć! Prezes

Przetarg przymusowy

W czwartek dnia 13. XI. 30 r. o godz. 8.30 sprzedam w Angowicach

przed oberżą najwięcej dajacemu za gotówkę:
1 maciorę,
5 prosiaków.

W Coldankach o godz. 10-tej
70 warchlaków
W Nowym-Dworze o godz. 11-tej przed sołectwem:

1 wóz roboczy,
1 konia,
1 młóćkarę,
1 maszynę do koszenia trawy.

W Ogorzelinach o godz. 13. przed sołectwem
2 warchlaki,
2 zniwiarki,
20 ctr. żyta,
1 lornetkę myśliwską,
1 wirówkę.

W. Kowalski
komornik sądowy
Chojnice. zł 1813

Przetarg przymusowy

Dnia 14. listopada r. b. o godz. 10-tej sprzedam w Brusach przed dworcem najwięcej dajacemu za gotówkę:

1) 35 kubm. desek sosnowych
Zbiórka licytantów na dworcu.

Drabiński,
egz. Pow. Kasy Chorych Chojnice 3

Majątność Żychce

p. Konarzyni poszukuje od 1 grudnia mocnej dziewczyny

do kuchni oraz drobiu. Wynagrodz. miesięcz. 25 zł.

mięsa wołowego

w taniej jatce.
Cena 70 gr. za funt.

Dnia 14 i 15 bm. o godz. 8-mej rano odbędzie się sprzedaż

Umebl. pokój

z utrzymaniem lub bez od zaraz lub później do wynajęcia. Dworcowa 22. II. wejście z ul. Owczarskiej.

Z powodu choroby poszukuję dzielnego pomocnika

A. Riedel właśc. Agn. Rink Skład kolonj. i żelaza.

Wykonuję liworyzację

biały — kolorowy haft, po cenie przystępnej. Batorego 7. part. prawo

2 uczniów

poszukuję zaraz. B. Jaroszewski, mistrz stolarski Brusy Pomorze.

Licytacja przymusowa

W piątek 14. bm. sprzedam najwięcej dajacemu za gotówkę:

w Brusach o godz. 12. w poł. w lokalu pana M. Cisewskiego

2 bryczki, 2 kanapy,
1 szafę do ubrań,
2 lustra z podstawką,
1 bufet, 1 krowę,
1 szafę do bielizny.

W Czarnowie o godz. 8-mej przed sołectwem:
1 kanapę, 1 bryczkę,
1 szafę do bielizny,
1 lustro, 1 bufet,
2 szafy do ubrań.

Winkowski
komornik sądowy. zł. 1728

Przetarg przymusowy

Dnia 14 listopada br. o godzinie 8-mej sprzedam w Lubni przed sołectwem najwięcej dajacemu za gotówkę:

jeden bufet, kredens, stół i 8 krzesel. Zbiórka licytantów przed sołectwem.

Drabiński
egz. Pow. Kasy Chorych Chojnice

Agendy dla Handlu i Przemysłu 1931 r. oraz kalendarze terminowe

poleca „Księgarnia Dziennika Pomorskiego“.

Największy dom bławatów, konfekcji i galanterji na miejscu na jarmark

poleca

Bogaty wybór!

Ceny najniższe!

ELEGANCKIE PŁASZCZE DAMSKIE

od najtańszych do najwykwintniejszych modeli.

Pulowery, kostjумы i jaczki więźnione, modne jedwabie i materiały na suknie, bielizna i wyprawy bieliźniane, fartuchy, trykotaże, rękawiczki, pończochy.

BOGATY WYBÓR W KONFEKCJI MĘSKIEJ I CHŁOPIĘCEJ

Kapelusze — koszule dzienne — krawaty.

Dla mieszkań: **FIRANY, DYWANY, MATERJAŁY NA CHODNIKI**

obicia na meble, kołdry, galanterja, wełna pończoszkowa, torebki.

Juljusz Schreiber, Chojnice

Tel. 48.

Rynek 17.

Dnia 10. 11. 1930 r. zasnęła w Bogu po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, zaopatrzona Sakramentami św.

ś. p.

Walerja z Jasnochów Zientarska

W Zmarłej tracimy dobrą i wierną członkinię, o której pamięć w sercach naszych nigdy nie wygaśnie.

„Cześć Jej pamięci“.

Koło Rodziny Policyjnej Chojnice.

Pogrzeb dnia 13. 11. r. b. o godz. 9-tej.
O liczny udział członkiń prosi

Zarząd.

Chojnice, w listopadzie 1930 r.

Tel. 89 **NAJLEPSZYM** Tel. 90
PODARKIEM GWIAZDKOWYM
jest
APARAT RADJOWY
MARCONIEGO.

Prosimy żądać natychmiast oferty.
Sprzedajemy po cenach fabrycznych
Nażądanie nast. zmontowanie aparatu
BEZPŁATNIE.
Bardzo dogodne spłaty na raty.
Wezwanie telefoniczne wystarczy.
Zarazem donosimy, że reparamy i przebudowujemy aparaty radiowe i głośniki każdego rodzaju.

Bracia Armańscy, Kościerzyna
Tel. 89 **Gdańska 3 i 5** Tel. 90

Z nadeszłego transportu towarów, które mi się udało nadzwyczaj tanio zakupić polecam:

Płaszcz damskie, męskie i dziecięce, ubrania męskie i dziecięce — jopy i spodnie do pracy. Płótno bieliźniane, pościelowe, inletry, materiały na ubrania i suknie, aksamit do prania mtr. 2,90.

BOGATY WYBÓR RĘKAWICZEK. Pończochy, skarpetki, szale, czapki, wszelkie artykuły męskie, swetry, pulowery. Trykotaże TANIŃ! Kombinacje dziec. już od 1,50 zł. Wełny. Uderzająco niskie ceny!

Na JARMARK specjalny rabat!

RYNEK 19 **DOM TOWAROWY** TEL. 58**J. KONDZIELLA**

KINO NOWOŚCI

W środę 12. bm. o godz. 8.15

Kapitałna dwójka bohaterów!

Karol Dane

niezapomniany „Slim“

z „Wielkiej Parady“

oraz **Georg K. Arthur**

ukáže się w pełnym humoru i poświęcenia obrazie z życia marynarzy pod tyt.

Najparadniejsza Parada

Wesoły ten obraz z życia marynarzy skrzy się pierwszorzędnym humorem i jest perłą wszystkich filmów!

Koncert wzmocniony — Jazz-band!

Od czwartku:

Z pamiętnika lekarza.

Z dniem 10. bm. otworzyłem przy Rynku nr. 3 (obok piekarni p. Melferta)

skład kolonialny i delikatesów

Prowadzić będę również krótkie artykuły żelazne i naczynia kuchenne. Zadaniem moim będzie Szan. Klientelę rzetelnie obsłużyć.

Z prośbą o łaskawe poparcie mego interesu kreślę się z poważaniem

B. Pruski.

Ogłaszajcie w Dzienniku Pomorskim!

Polecam na jarmark bogaty wybór po umiarkowanych cenach:

Trykotaże zimowe dla pań, panów i dzieci
Kombinacje dziecięce od 2 zł., kałesony męskie od 4 zł., jaczki więźnione, swetry i ubranka dziecięce, sukienki dla dziewcząt, pończochy, rękawiczki, chusteczki, krawaty, wełny, nici, chustki, szale.

Ludwik Rasch

Chojnice.

Porcelana — fajans, talerze, filiżanki, salaterki itd., serwisy do kawy, garnitury na umywalnie i do kuchni. Naczynia bruncławskie, artyk. domowe, wyroby emalj., szcztotki. Torebki damskie, mapy na akta, walizki, parasole, wyroby stalowe, cerata